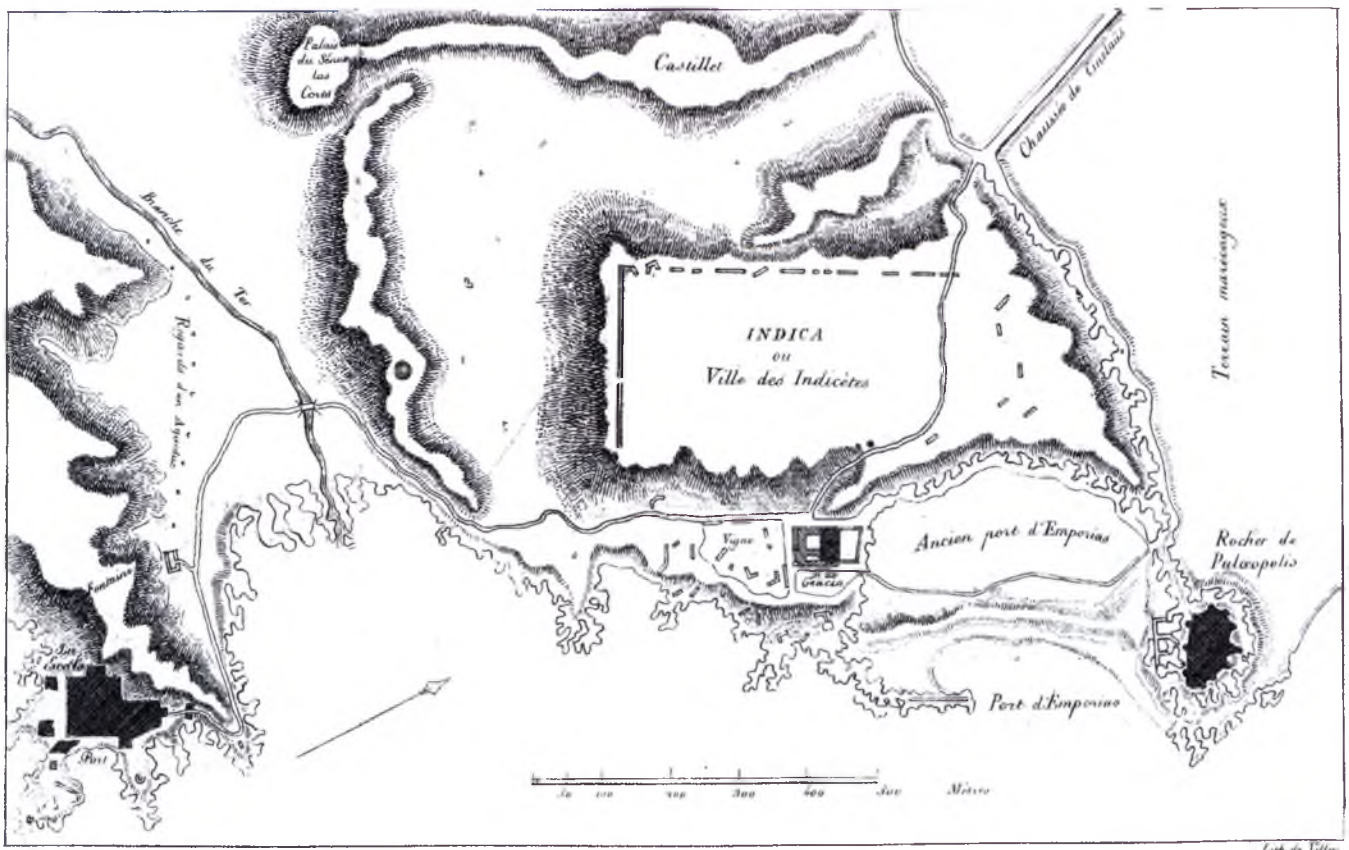

Camí d'Empúries

EL PAISATGE DE L'ENTORN D'EMPÒRION

La identificació dels principals elements que caracteritzaven el paisatge de l'entorn d'Empòrion, com l'àrea del port, és anterior a l'inici de les excavacions arqueològiques de 1908. Detall del plànol publicat en l'obra de Jaubert de Paçà "Notice historique sur la ville et le comte d'Empurias" de l'any 1823.

De mica en mica, les noves excavacions als solars d'Empúries permeten ampliar i aprofundir en el coneixement de les antigues ciutats grega i romana que fa ja uns quants segles ocuparen aquell indret. La intensa activitat arqueològica realitzada, que ha fet possible la recuperació patrimonial d'aquest llegat únic a casa nostra, ha anat acompanyada d'altres intervencions i recerques encaminades a conèixer, també, l'entorn natural en el qual s'establiren i desenvoluparen aquests diversos nuclis urbans. En conseqüència, la reconstrucció de la topografia i del paisatge de l'entorn del conjunt arqueològic d'Empúries, especialment en el període comprès entre l'arribada dels primers navegants grecs a aquestes costes i fins a l'Antiguitat Tardana, ha estat una preocupació constant en la recerca emporitana. L'estudi de la formació i evolució d'aquest paisatge, en tant que realitat dinàmica i canviant, és l'únic camí possible per poder comprendre els processos de poblament de cadascuna de les etapes històriques i per endevinar la relació existent entre aquestes comunitats i el seu medi, atès que va condicionar, des temps remots, els patrons d'assentament de les corresponents comunitats humanes que en el transcurs del temps se succeïren a Empúries i al seu entorn més immediat.

La percepció del paisatge actual que tenen la major part dels visitants d'Empúries és molt allunyada de la que correspondria a l'època antiga i radicalment diferent de la que devien tenir els habitants de la vella *Emporion* grega i de l'*Emporiae* d'època romana. Molt probablement, aquest

fet dificulta la comprensió d'alguns aspectes fonamentals del seu discurs històric i minimitza el paper que varen tenir els factors "naturals" en la seva configuració i posterior desenvolupament.

En aquest treball ens proposem examinar, doncs, algunes de les qüestions cabdals en la interpretació històrica d'Empúries i, a partir de les noves intervencions arqueològiques i prenent com a fil conductor la qüestió del port d'Empòrion, aprofundir en aspectes com el procés de rebliment i la inutilització d'aquest port natural, la modificació dels cursos dels rius Ter i Fluvià o la dessecació de les llacunes interiors i la definició del front marítim actual. La transformació constant d'aquest medi fins arribar a la situació actual és conseqüència, d'una banda, de la confluència de factors de tipus natural, com poden ser dinàmiques geològiques (procés al·luvial, desplaçament de les lleres dels rius, etc.) o l'acció del vent del mar i, de l'altra, de tipus antròpic, com ara la dessecació d'antigues llacunes, la formació de noves àrees de conreu o la construcció de nous camins.

La informació disponible respecte al paleopaisatge d'Empúries comença a ser notable gràcies als nombrosos treballs realitzats, especialment, d'ençà els darrers 30 anys. A més dels estudis vinculats a disciplines concretes, com la geologia, la hidrologia, la geomorfologia o la palinologia, cal esmentar, també, altres treballs que, partint d'una problemàtica o una visió més arqueològica, han intentat abordar la